

EUROPEAN IMMUNIZATION WEEK

Prevent. Protect. Immunize.

Úloha WHO v prevenci infekčních chorob

MUDr. Alena Šteflová, PhD., MPH
15.duben 2013

Hlavní cíle vakcinačních kampaní

Prevent Protect Immunize

- Imunizace zachraňuje životy - prevence 2-3 milionů úmrtí ročně celosvětově
- Očkování patří k zásadní prevenci nemocí a k ochraně života
- Je nutné stále zvyšovat povědomí o nutnosti imunizace a připomínat si její úspěchy, zároveň informovat o aktuální situaci a upozorňovat jednotlivé problematické oblasti
- Evropský imunizační týden - WHO Euro kampaň

Od r. 2005 vždy vybraný týden v dubnu, od r. 2012 celosvětově

EIW 22.-27.dubna 2013

8. Evropský vakcinační týden (EIW) 2013

slogan: Protect your world – get vaccinated

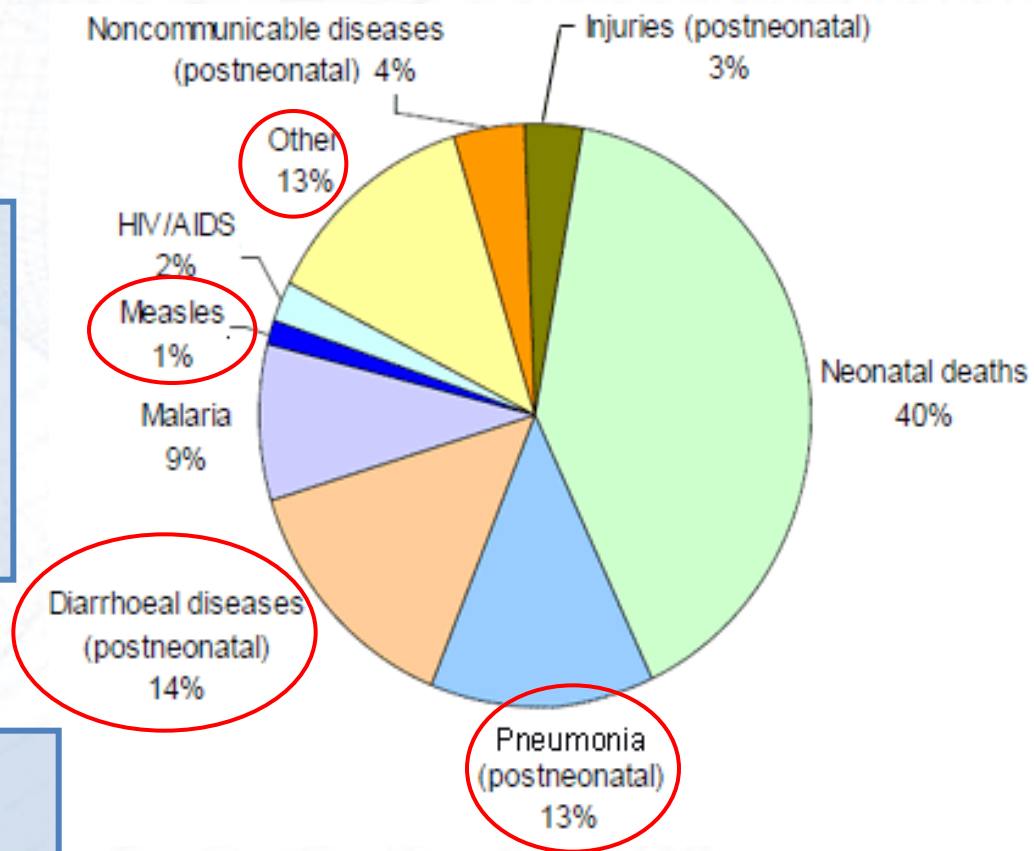

- Alarmující rozdíly mezi zeměmi
- V roce 2010 **19,3 milionů** dětí na světě neočkováno proti DTP
- **1 milion** obyvatel Evropského regionu nebylo očkováno vůbec
- Chudé země: zajistit financování očkování, informační kampaně
- Bohaté země: dialog s rodiči, nabídnout moderní produkty, které zaručí udržení compliance
- Zvyšovat **povědomí** o potřebě intenzivnějšího pokrytí očkováním, dialog s odpírači očkování
- Informovat a zapojit **cílové skupiny** – rodiče, profesionální zdravotníky, média, politiky, kteří mohou činit rozhodnutí
- Speciálně se zaměřit na nechráněné, vysoce **rizikové skupiny**

Hlavní příčiny úmrtí u dětí do pěti let

Každý rok zemře přes 7,6 milionů dětí <5 let, 2/3 z těchto případů jsou preventabilní

Faktor výživy hraje hlavní roli ve všech zmíněných nemocech

WHO/UNICEF Světový akční plán

Integrated Global Action Plan for the Prevention and Control of Pneumonia and Diarrhoe (GAPPD)

- Představen 12. dubna 2013
- Pneumonie a průjmová onemocnění jsou příčinou 29% všech dětských úmrtí
- Příčinou více než 2milionů úmrtí dětí do pěti let věku
- Pouze 1/3 dětí s průjmovým onemocněním se dostane adekvátní léčby
- Cíl do roku 2025 snížit úmrtí:
  - Pneumonie na méně než 3/1000 živě narozených dětí
  - Diarhoea – méně než 1/1000 živě narozených
- GAPPD byl vytvořen ve spolupráci UNICEF a WHO (communicable diseases, mother and child, environmental health, water and sanitation, nutrition)
- Iniciativa již implementována v Bangladéši, Zambii, Sudanu

Historické úspěchy vakcinace

- Pravé neštovice - eradikovány v r. 1978/1980
- Výstava: t.č. Rektorát JČ University, Výzkumný ústav veterinárního lékařství v Brně

Panel of smallpox veterans. From left: Dr. Carrasco (WHO), Dr. Kříž, Dr. Křížová (Kuzamenská), Dr. Ježek, Prof. Straka, Dr. Zikmund, Dr. Markvart.

Regionální priority WHO

3 hlavní cíle:

- Eradikace polia
- Eliminace spalniček

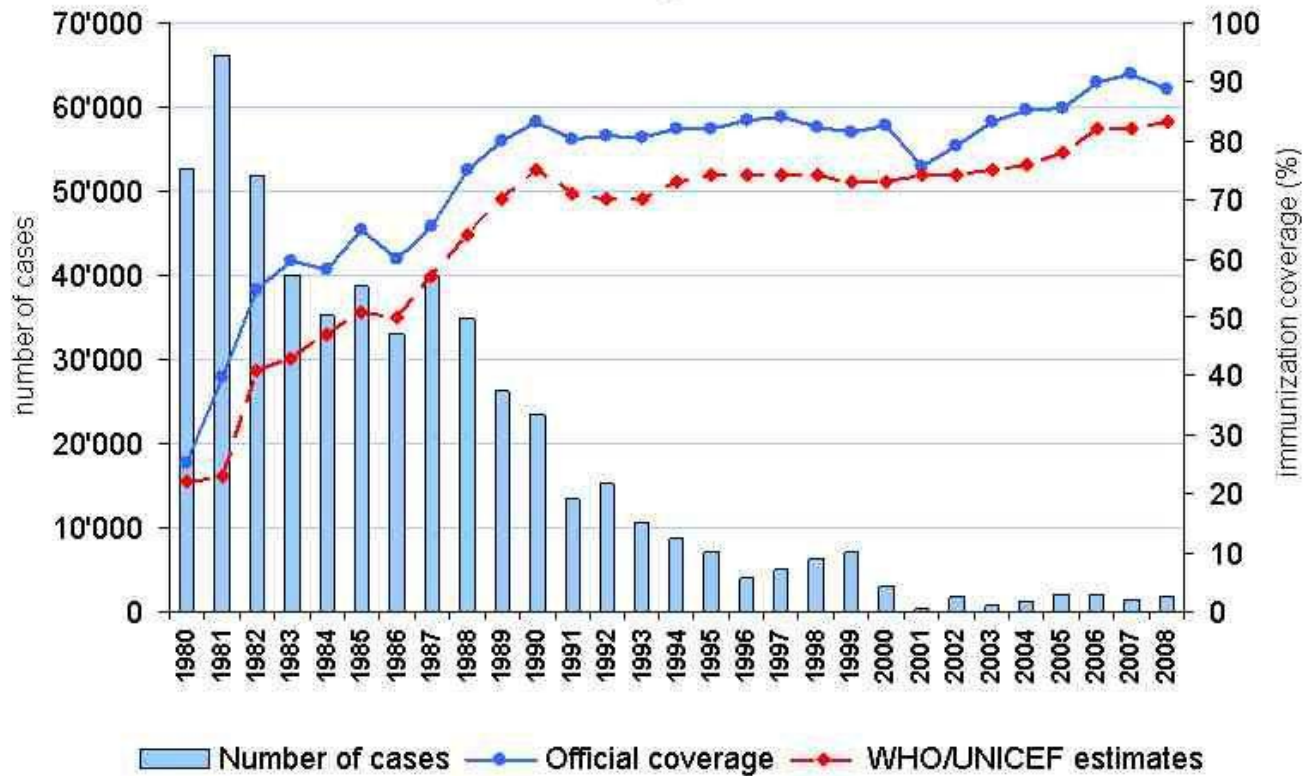
- Eliminace (vrozených) zarděnek

- Rezoluce Regionálního výboru EUR/RC55/R7 - Posílení národních systémů při eradikaci spalniček a zarděnek a v prevenci vrozených zarděnek v rámci evropském regionu

Očkování proti poliui

Poliomyelitis global annual reported cases and Pol3 coverage, 1980-2008

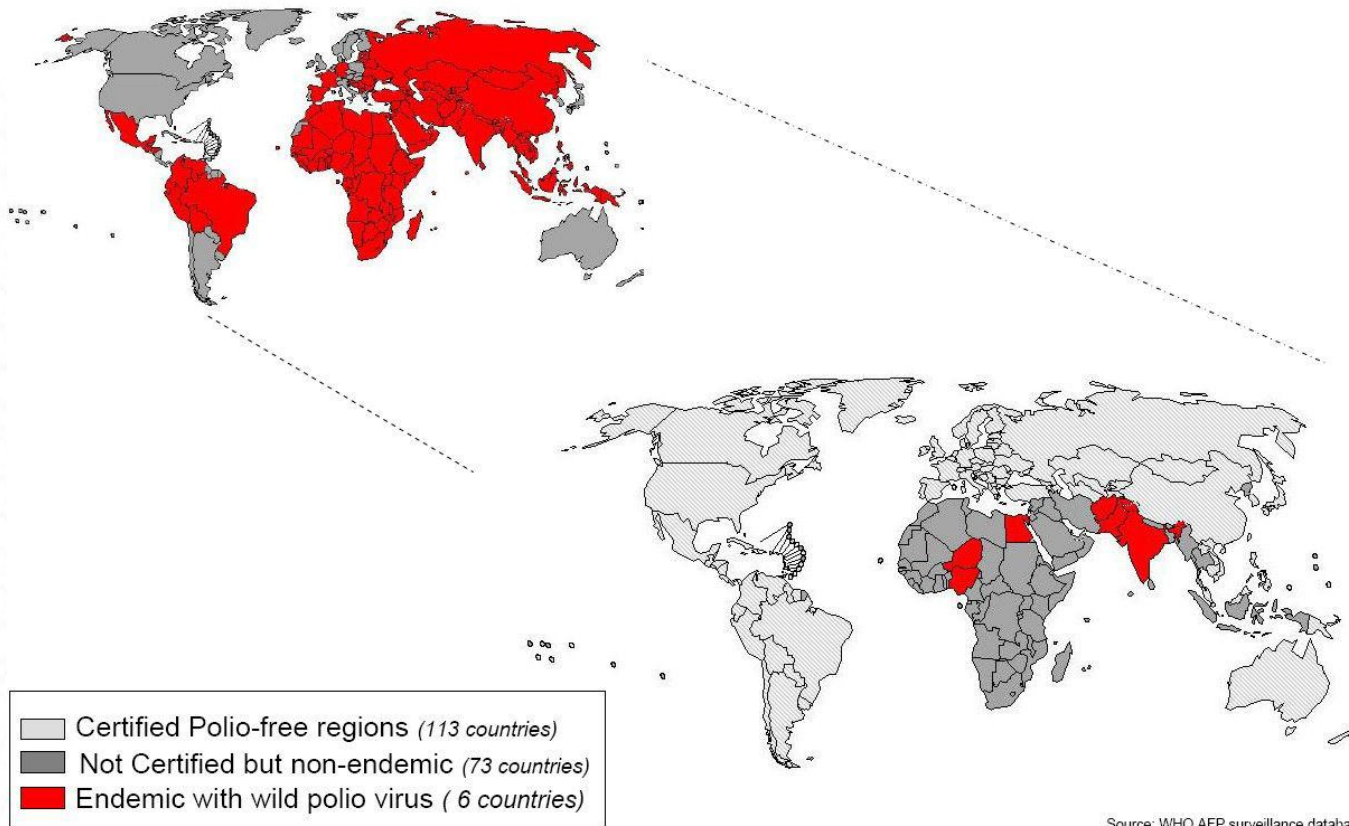

Eradike polia ??

Slide Date: October 04

Polio Eradication Progress, 1988 - 2004

Source: WHO AFP surveillance database

Eradikace polia ?

- Mezi lety 1988 a 2008 vynaloženo 5 miliard \$
- Polio - Incidence snížena o 99% od roku 1988, z více jak 350 000 případů na 1291 případů v roce 2010
- **Regiony polio-free - AMRO, WPRO, EURO**
- **Evropský region r.2002 polio free x ohniska dětské obrny ve Střední Evropě - (Tadžikistán)**
- **2012 - 3 země se znovuobjevením přenosu - Angola, Čad, Demokratická republika Kongo, čtená ohniska**
- **Počet případů celosvětově**
2003: <800
2004: 1260
2006: 1997
2010: 1349
2011: 650 (341 v endemických, 309 v ne-endemických zemích)
- **Endemické zůstávají 3 země - Pákistán, Afghánistán, Nigerie**

Regionální priority WHO: Eliminace spalniček

WHO EURO cíle do roku ~~2010~~ 15

- Mortalita **spalniček** poklesla díky očkování o více než 85% za posledních deset let (733 000 úmrtí v roce 2000, 164 000 v roce 2008)
- za poslední tři roky evidováno 90 000 případů spalniček v rámci evropského regionu
- z toho 80% ve státech EU
- 50% případů u dospívajících a mladých dospělých

- **Incidence na 100.000 obyvatel - ≤ 0.1** (např. Německo hlásí incidence 2)
- **Proočkovanost dvěma dávkami - 95%** - 54 % populace v regionu žije v zemích, které nejsou z 95 % pokryty dvoudávkovou vakcínou proti spalničkám

Neglected Tropical Diseases - NTDs

- Každý šestý člověk trpí některou z 17ti NTDs
  - Více než 1 miliarda lidí
  - dopad této skupiny je srovnatelný s malárií, TBC, HIV
  - Dobře a levně léčitelné, preventabilní
  - „neglected“ na poli financování i výzkumu
  - komorbidity klasických communicable diseases
  - často stigmatizující onemocnění (deformity, slepota...)
- „The world is now paying attention to these [neglected] diseases and making progress in unprecedented ways, with ambitious goals, excellent interventions, and growing evidence of multiple benefits for health. „*
- DR. MARGARET CHAN

NTDs.

- Buruli Ulcer (*Mycobacterium ulcerans* infection)
- Chagas disease
- Dengue/Severe dengue
- Dracunculiasis (guinea-worm disease)
- Echinococcosis
- Foodborne trematodiasis
- Human African trypanosomiasis (Sleeping sickness)
- Leishmaniasis
- Leprosy
- Lymphatic filariasis
- Onchocerciasis (River blindness)
- Rabies
- Schistosomiasis
- **Soil transmitted helminthiasis**
- **Taeniasis/Cysticercosis**
- Trachoma
- Yaws (Endemic treponematoses)

END THE NEGLECT

Nutnost pamatovat na ně v rámci cestovní medicíny!

Chřipka

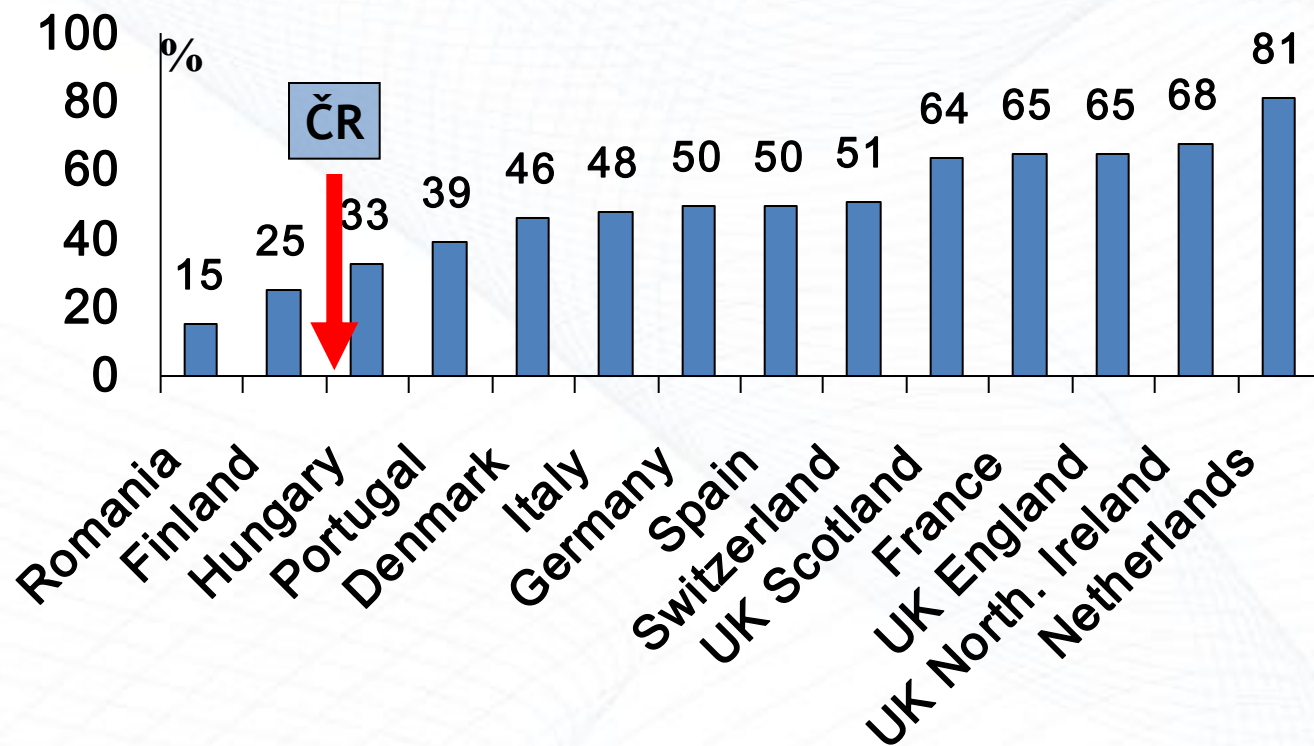
Vakcinace proti chřipce

- u zdravých dospělých v **70 - 90% zabrání onemocnění**
- u starších osob snižuje potřebu hospitalizace pro pneumonii a chřipku o **30 - 70%** a **riziko úmrtí o 80%**

- **ČR - nízká proočkovanosť populace cca 5-7 %**
Evropa - proočkovanosť cca 20 - 22 %

Doporučení EU v intrapandemickém období 33 %

V ČR velmi nízká proočkovanosť ve všech věkových kategoriích v porovnání s ostatními státy Evropy

Hlášená proočkovanosť proti chřipce mezi seniory ve 14ti evropských zemích v roce 2002

- ČR - proočkovanosť populace starší 65ti let cca 30 %
- Evropa - proočkovanosť v průměru 62 %
- Doporučení WHO 75 %

Očkování proti chřipce

- Usnesení vlády ČR z roku 2011 o Národním akčním plánu na zvýšení proočkování proti sezonní chřipce v ČR
„...Dosáhnout co nejdříve, nejlépe do zimního období na přelomu let 2014 a 2015, 75 % proočkování proti chřipce u starších věkových skupin a u osob se zdravotním postižením a osob chronicky nemocných...“

Iniciativa slovenských kolegů na podporu vakcinace

Záměr obdobné aktivity i v ČR s cílem zvýšit proočkování zdravotnického personálu i rizikových pacientů v rámci velkých nemocnic ČR. Projekt s podporou kanceláře WHO ČR ve spolupráci s odbornými společnostmi ČR. V roce 2013 zaměření se na seniory v institucionální péči

Složení vakcíny pro severní polokouli 2012/2013 zimní sezona

- WHO každoročně doporučuje složení vakcíny – obsahuje tři kmeny, jejichž frekvence se očekává v nadcházejícím období jako největší a nejpravděpodobnější
- Kmeny pro zimní sezonu 2012-13:
  - A/California/7/2009 (H1N1)pdm09-like virus;
  - A/Victoria/361/2011 (H3N2)-like virus;
  - B/Wisconsin/1/2010-like virus (Yamagata lineage).
- Očkování je určeno pro všechny věkové skupiny ale speciálně důležité pro lidi ve zvýšeném riziku z komplikací v průběhu chřipkového onemocnění:
Senioři, děti, těhotné a chronicky nemocní nebo pacienti, kteří jsou oslabeni z důvodů primárního onemocnění – obesita, oslabená imunita, malabsorbčním syndromem, po operačních zákrocích, apod.

Základní metodiky a doporučení WHO

- WHO/Europe recommendations on influenza vaccination during the 2012-2013 winter season
- Recommendations for good practice in pandemic preparedness: identified through evaluation of the response to pandemic (H1N1) 2009
- Seasonal influenza: Key issues for case management
- WHO European guidance for influenza surveillance in humans
- WHO European Guidance on Standards for Infectious Disease Laboratories
- How to become a WHO-recognized National Influenza Centre: Guidance on the process for influenza laboratories in the WHO European Region
- Talking points; web; IHR focal points

Chřipka A(H7N9), Čína

- K 10.4. 2013 celkem 33 laboratorně potvrzených případů včetně 9 úmrtí, všechny potvrzené A (H7N9); vyšetřováno přes 700 jejich kontaktů, ze 4 provincií Číny
- zvířecí chřipkový subtyp A (H7N9) nebyl dosud izolován u člověka , nebyl potvrzen přenos z člověka na člověka; ale již nyní prokázal adaptabilitu růstu u savců
- Dosud ale nepotvrzen zdroj infekce a způsob přenosu
- Čínská vláda vyvíjí veterinární opatření (vybíjení chovů drůbeže, zákaz prodeje na tržišťích, ilegální prodeje apod.)
- WHO nevydává opatření směrem k restrikci dopravy, turismu, obchodu, doporučena základní hygiena rukou, úst, příprava jídla
- Klinicky: respirační obtíže s vývojem těžké pneumonie, obtíže dýchání, horečky
- Citlivost na antivirotika; zahájen vývoj vakcíny (vytipování „Champion“ subtypu)

Děkuji za pozornost

<http://eiw.euro.who.int/>

